

του, νὰ σκεφθῶμεν καὶ ἡμεῖς συνετῶς καὶ ἔλευ-  
 θέρως, ὡς λογικοὶ ἄνθρωποι; Διατί δὲν ἔχομεν τὸ  
 θάρρος καὶ δὲν ἀποφασίζομεν νὰ προτιμήσωμεν  
 τὸ ὠφέλιμον τοῦ ἀναφελούς; Ἔως πότε ὁ λαὸς  
 ἡμῶν θὰ διατελῇ ἐν τῇ παλαιᾷ εὐθείᾳ; Διατί  
 μόλις ἐπιχειρήσει κανεὶς νὰ ἀποτινάξῃ τὸν ζυγὸν  
 τῶν παλαιῶν ἐσκωριασμένων συνηθειῶν φωνά-  
 ζουσιν ἀμέσως: ἐχάθημεν! ἡ ὀρθοδοξία ἀπό-  
 λετο! Θὰ καταστραφῇ ἡ ὀρθοδοξία ἂν ὁ λαὸς  
 παύσῃ πιστεύων τοῦ; βρικόλακας καὶ τὰς μαγί-  
 σσας, καὶ τὰς γητευρίας καὶ τὰ τοιαῦτα; Θὰ  
 ζημιωθῇ ἢ πρὸς τὸν θεὸν εὐσέβεια καὶ ἡ ὀρθο-  
 δοξία, ἂν λείψωσιν οἱ καλόγηροι, οἱ ὅποιοι μόνον  
 διὰ τὰ μαῦρα ῥάσα των, τὴν ἀγαμίαν καὶ τὸ μο-  
 ναχικὸν ὄνομά των λέγονται καλόγηροι; Δὲν θὰ  
 ἦτο ὠφελιμώτατον εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ εἰς  
 τὸν λαόν ἂν μετεβάλλοντο πάντα τὰ μοναστή-  
 ρια εἰς σχολεῖα; Τίς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι  
 τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἀλήθεια δὲν συμφέρουσιν εἰς  
 τὴν ὀρθοδοξίαν;» Καὶ ἦτο μοναχὸς ὁ ταῦτα  
 λέγων.

Τοιοῦτον ἔχων φρόνημα ὁ Δοσίθεος Ὁβράδο-  
 βιτις, ἰδὼν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐλευθέρους λαοὺς καὶ  
 ἐκ τῆς μελέτης μεγάλων συγγραφέων ποτισθεὶς  
 τὰ νάματα τῆς ἐλευθερίας, ἦτο ἐπέμενον ὅτι ἤ-  
 χετο διαπύρως ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ἔθνους  
 τοῦ ἀπὸ τοῦ μισητοῦ ζυγοῦ τῶν Τούρκων. Τὰς  
 περὶ ἀπελευθερώσεως ἐλπίδας του δὲν ἐστήριζεν,  
 ὡς ὁ Κοραΐς, εἰς μόνους τοὺς ὁμοεθνεῖς του, ἀλλ'  
 ἀπέβλεπε καὶ εἰς τὴν κραταιὰν ὁμόφυλον δύναμιν  
 τῆς ἄρκτου, ὡς ὁ ἡγούμενός του Μιλουτινόβιτις,  
 ἤϋχετο νὰ φανῶσιν ὅμοιοι τῷ μεγάλῳ Πέτρῳ  
 Τσάροι καὶ Τσαρίναι, ἵνα δυνηθῶσι «νὰ λυτρώ-  
 σωσι καὶ ἐλευθερώσωσιν ἀπὸ τῆς τυραννίας καὶ  
 τῆς βαρβαρότητος τὴν Σερβίαν, τὴν Βοσνίαν καὶ  
 τὴν Ἑρζεγοβίνην, τὴν προσφιλεῖ γῆν τῶν πατέ-  
 ρων μας, καθὼς καὶ τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Ἑλ-  
 λάδα καὶ τὰς ἄλλας, τὰς ὁμοίας μὲ παράδεισον  
 χώρας.» Ἡτύχησε δὲ νὰ ἴδῃ περὶ δυσμᾶς τοῦ  
 βίου ἐλευθέραν τὴν πατρίδα του, ὡς ὁ Ἕλληνα  
 συμμαθητὴς αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἐν αὐτῇ ὁ-  
 ἴγα ἔτη πρὶν ὑποδουλωθῇ ἐκ νέου ὑπὸ τῶν  
 Τούρκων.

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ.

Ὁ ποιητὴς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἦναι φιλόπατρις  
 ἐνθουσιώδης ῥήτωρ. Ἡ ἀληθῶς καλὴ ποίησις, καὶ  
 ἂν ἀρτεῖται τὸ θέμα αὐτῆς ἐξ ἀπωπιάτων χωρῶν καὶ  
 χρόνων, ἐνισχύει τὸ ἔθνικόν αἰσθημα καὶ ἀνυψοῖ τὸ  
 ἔθνικόν φρόνημα πλείοτερον δωδεκάδος μετρίων θου-  
 ρίων.

(Ἰω. Ὁφμαν.)

## ΑΠΟ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΝ

Ἐπιστολαὶ πρὸς φίλον.

Γ'

Κατάκωλον, 27 Ἀπριλίου

Ὅποια διαφορά μεταξὺ τῆς φαιδρᾶς, τῆς ζωη-  
 ρᾶς Ζακύνθου καὶ τῆς μικρᾶς ταύτης κωμοπό-  
 λεως τῆς Ἡλίδος, μεταξὺ τοῦ ξενοδοχείου ὅπου  
 χθὲς ἐκοιμήθην καὶ τοῦ σημερινοῦ μου καταλύ-  
 ματος! Δύο ἢ τριῶν ὥρων θάλασσα χωρίζει τὸ  
 Κατάκωλον ἀπὸ τὴν Ζάκυνθον, καὶ ὅμως νομί-  
 ζει τις ὅτι μεταβαίνει ἀπὸ ἑνα κόσμον εἰς  
 ἄλλον.

Ἀπόψε ἐν τῷ μέσῳ τῆς περικυκλούσης με-  
 σιωπῆς, καθὼς χθὲς τὴν νύκτα ὅτε ἤκουα τὰ  
 ἄσματα τῶν Ζακυνθίων, καθὼς σήμερον τὸ πρωὶ  
 ὅτε διηρχόμην τὴν ὠραίαν ἐξοχὴν τῆς πλουσίας  
 ἐκείνης νήσου, μία προπάντων σκέψις μού κατέ-  
 χει τὸν νοῦν. Σκέπτομαι ὅποια θὰ ἦτο σήμερον  
 ἢ Ἑλλάς ὀλόκληρος, εἰάν δὲν ἐπήρχετο ἢ συμ-  
 φορὰ τῆς Τουρκικῆς κατακτήσεως. Ἴδε τὰς ἐ-  
 πτὰ νήσους, ὅπου Τούρκοι δὲν ἐδέσποσαν. Εἰς τὴν  
 Ζάκυνθον καὶ τὰς λοιπὰς Ἰονίους νήσους ὁ πλη-  
 θυσμὸς εἶναι πυκνός, ἡ γῆ πανταχοῦ καλλιεργη-  
 μένη, εἰς τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀγρούς βλέπει  
 ἔργα καὶ οἰκοδομὰς ἀνεγερθεῖσας ἀπὸ γε-  
 νεᾶς ἀλληλοδιαδόχους, καὶ μὴ καταστραφεί-  
 σας ἐκ προθέσεως ἢ ἐκ τῆς ἀβελτηρίας βαρβά-  
 ρου δυναστείας. Οἱ ξένοι δὲν ἀναλογίζεσθε ταῦ-  
 τα συνήθως, ὅταν ἐπισκέπτεσθε τὴν Ἑλλάδα.  
 Λησμονεῖτε ὅτε τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν  
 ὀποίων ἀπολαύετε καὶ διὰ τὰ ὅποια δικαίως ἐπαί-  
 ρεσθε, δὲν εἶναι ἔργον πρόσφατον, ἀλλὰ τὸ ἄ-  
 θροισμα χιλιετοῦς ἐργασίας ἐξακολουθητικῆς καὶ  
 ἀδιακόπου. Ναι μὲν, δὲν ἔλειψαν καὶ παρ' ὑμῖν  
 περίοδοι σάλου ἀναχαιτίσασαι τὴν πρόοδον, εἴ-  
 χετε καὶ ὑμεῖς στιγμὰς ταραχῆς καὶ καταστρο-  
 φῆς, ἀλλ' ἦσαν στιγμαὶ μόνον. Ἡ καταγίγς κα-  
 τέριψε δρῦς τινὰς, ἐξερρίζωσε θάμνους, ἀλλ' ὁ  
 ἄνεμος μετ' ὀλίγον ἐκόπασε καὶ ἡ δρῦς ἐβλάστησε  
 νέους κλώνας, ὁ θάμνος ἐκ νέου ἐρρίζοβόλησε.  
 Ἐνταῦθα ὁ ἀνεμοστρόβιλος δὲν ἔπαυσε λυσσῶν  
 ἐπὶ τέσσαρας ἑκατονταετηρίδας, ὅ,τι δὲ διεξέφυ-  
 γε τὸν ὄλεθρον τῆς μακρᾶς του ἐρημώσεως, ἀνε-  
 τράπη τοῦτο κατὰ τὴν δεκαετῆ πανωλεθρίαν  
 τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος. Πᾶν ὅ,τι βλέπετε  
 σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐγένετο κατὰ τὴν  
 διάρκειαν δύο μόλις γενεῶν.

Μὴ εἶπης, ἢ μὴ τὸ σκεφθῆς χωρὶς νὰ τὸ εἶπης,  
 ὅτι δύο γενεαὶ ἀνδρῶν ἐλευθέρων ἠδύναντο καὶ  
 ὤφειλον νὰ κατορθώσωσι πλείοτερα τῶν ὅσων  
 διεπράξαμεν. Ὁχι! Τότε μόνον θὰ ἠδυνά-  
 μεθα νὰ διαπράξωμεν πλείοτερα, εἰάν ὁ πολι-  
 τικὸς καὶ κοινωνικὸς ὄργανισμὸς ἐνός ἔθνους ἀπε-